

TÜSİAD

TÜSİAD YÖNETİM KURULU BAŞKANI

CANSEN BAŞARAN-SYMES'İN

"INSTITUT DU BOSPHORE YILLIK SEMİNERİ"

AÇILIŞ KONUŞMASI

18 Mart 2016

İstanbul, Hilton Hotel Harbiye

TÜSİAD AVRUPA İŞ DÜNYASI KONFEDERASYONU (BUSINESSEUROPE) ÜYESİDİR

İstanbul: Meşrutiyet Cad. No: 46 Tepebaşı 34420 İstanbul -Türkiye
Ankara: İnan Cad. No:39/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara- Türkiye
Brüksel: 13. Avenue des Gaulois, 1040 Brussels-Belgium
Washington D.C.: 1250 24th Street, N.W., Suite Nr. 300, Washington D.C.20037-USA
Berlin: Märkisches Ufer, 28 Berlin 10179 Germany
Paris: 33, Rue de Galilée 75116 Paris France

Tel: +90 (212) 249 19 29
Tel: +90 (312) 468 10 11
Tel: +32 (2) 736 40 47
Tel: +1(202) 776 77 70
Tel: +49 (30) 288 786 300
Tel: +33 (1) 44 43 55 35
www.tusiad.org

Faks: +90 212 249 13 50
Faks: +90 (312) 428 86 76
Faks: +32 (2) 736 3993
Faks: +1 (202) 776 77 71
Faks: +49(30) 288 786 399
Faks: +33 (1) 44 43 55 46

e-mail: tusiad@tusiad.org
e-mail: ankoffice@tusiad.org
e-mail: bxloffice@tusiad.org
e-mail: usoffice@tusiad.us
e-mail: berlinoffice@tusiad.org
e-mail: parisoffice@tusiad.org

Sayın Büyükelçiler, Değerli Konuklar,

2009 yılında TÜSİAD'ın girişimi ile bir Fransız-Türk ortak girişimi olarak Paris'te kurulan "Institut du Bosphore"un yedinci İstanbul seminerine hoş geldiniz.

Bu seminer dizisi artık gelenekselleşti. Fransa ve AB nezdindeki çalışmalarımıza ağırlık veriyoruz ve her yıl bu İstanbul etkinliğinde bir araya geliyoruz. Fransız ve Türk siyaset çevreleri, iş dünyası, akademi ve medya temsilcileri olarak son derece kapsamlı görüş alışverişinde bulunuyoruz. Yapısal ve güncel sorunlar hakkında ortak düşünceler, öneriler geliştiriyoruz. Paris Bosphorus Enstitüsü kısa geçmişine rağmen Fransa'da önemli bir boşluğu doldurmayı başardı. Türkiye-Fransa ve Avrupa Birliği bağlantılı konuların her yönlü ele alındığı bir ortam sağladı.

Geçmiş yıllarda AB'nin bütünleşme süreci, Fransa ile ikili ilişkilerimizdeki iniş ve çıkışlar ve Türkiye'nin AB süreci çerçevesindeki siyasal ve ekonomik gündemi, enerji, teknoloji ve inovasyon gibi konulara da odaklandık. Bu yıl da AB'nin yaşadığı kurumsal krizlerle baş etme kapasitesi, bunların sonucunda dönüşmekte olduğu yeni mimari ve Türkiye'nin 2016 yılında geldiği noktada AB'nin yeni yapısındaki olası yeri ana gündem maddemiz olacak.

Değerli Konuklar,

Türk iş dünyası için AB üyelik hedefi her siyasa alanını yatay kesen bir önceliktir. AB ile müzakerelerin açılmasından bu yana 11 yıl geçti ve bunca sürede sadece 15 başlık açılabilir. Son dönem AB'nin resmi açıklamalarında ve üye ülke liderlerin söylemlerinde ise Türkiye'ye atıflar, gümrük birliğinin derinleştirilmesi, mülteci sorununda işbirliği, vize-geri kabul süreçleri ve ekonomi ve enerji diyalogu gibi konulara odaklanıyor. Bu alanlardan hiç birinde AB üyelik sürecinin olumlu enerjisi, olmadan ilerlemek mümkün değil.

Diğer yandan gümrük birliği ve süregiden teknik uyum süreci temelinde, Türkiye bugün esas itibarıyla Avrupa tek pazarının bir parçasıdır. Ticaret, yatırım, turizm, teknoloji, sosyal programlar, imalat sanayi, hizmet sektörü, tüketici hakları ve günlük yaşam standartlarımız açısından Avrupa Birliği öncelikli referanstır. Uluslararası ilişkilerde Türkiye'nin bir demokrasi, dijital ekonomi ve sosyal kalkınma ülkesi olarak geleceği AB üyeliğine işaret etmektedir. AB'nin dışında kalmak gibi bir seçenek Türkiye açısından geçersizdir.

Türkiye'nin AB üyelik süreci aynı zamanda bir transatlantik aidiyet konusudur. Çoğulcu bir demokrasi, dinamik ve düzenlenmiş bir piyasa ekonomisi, öngörülebilir bir hukuk sistemi, sosyal ilerleme ve yüksek yaşam standartlarıdır söz konusu olan. Bu bağlamda, AB üyeliği bir dış politika konusu veya teknik uyum alanı olarak asla algılanmamalı. Türkiye tüm politika alanlarında dönüşüm yaşıyor. Zaman zaman olumsuz evrelerden geçse de hedef AB süreci olmaya devam ediyor. Bu yüzden AB reformlarını sadece teknik boyuta indirgeyen bir yaklaşımla, sadece mülteci akımlarını önlemeyi hedefleyen bir işbirliği perspektifiyle ya da Gümrük Birliği'nin derinleştirilmesi yoluyla sadece tek pazara katılıma dayalı bir ekonomik ortaklık anlayışıyla yetinmeyiz.

AB sürecinin dünyanın diğer bölgeleriyle ilişkilerimiz için gördüğü olumlu işlevi de unutmamamız gerekir. Türkiye AB üyeliği yolunda ilerledikçe AB dışındaki dünyayla ekonomik ilişkilerinin gelişmesini ve güçlenmesini sağlayabildi. Rusya, Orta Doğu ve diğer bölge ülkeleriyle ilişkilerimiz Avrupa bağlamı içinde de büyük önem kazandı. Türkiye, bölgesiyle ekonomik bağlarını güçlendirdiği ölçüde, AB ile ilişkilerinde daha güçlü bir hale gelebilmiş; AB sürecinde ilerledikçe, dünyanın yükselmekte olan ülkeleri açısından ekonomik cazibe ve demokratik referans kaynağı olmuştur.

Türkiye'nin AB üyelik perspektifinin de güçlü olduğu dönemde iç siyasetimiz ve dış politikamız da Avrupa'nın değerleri ve uluslararası rekabet gücü ile iyi bir sinerji içindeydi. Üyelik perspektifinin aşındığı son yıllarda ise kazan-kazan denklemi yerine kaybet-kaybet denklemi oluştu. Bunun bedelini Türk, Fransız ve tüm diğer Avrupa halkları ödüyor. Türkiye'nin AB'den dışlanması politikasını tetikleyen Avrupa ülkelerinin bazı siyasetçileri bu nedenle halklarına karşı sorumludur.

Bizim açımızdan en önemli mesaj Türkiye-AB ilişkilerinin, konu temelli işbirlikleri üzerinden değil, üyelik müzakereleri ekseninde yürümesi gereğidir. Bunu dikkate almayan ve AB'ye olan desteği iyice azaltacak alternatif bir ilişki modeline adı işbirliği, stratejik veya imtiyazlı ortaklık ya da diyalog, ne olursa olsun olumlu bakılması mümkün değildir. Biz bu tür yaklaşımları "uygunsuz öneri" olarak tanımlıyoruz. Sanayi devrimi 4.0, dijital ekonomi, iklim değişikliği, sınırlar ötesi güvenlik sorunları gibi konuların şekillendirdiği bugünü anlayamayan siyasetçiler sadece AB-Türkiye ilişkilerine tahrip etmiyorlar. Aynı zamanda kendi ülkelerindeki köklü sosyal ve siyasi dönüşümü de kaçırıyorlar. Zamana yenik düşüyorlar.

Özellikle mülteci sorununda yaşananlar bu görüşümüzü doğrular nitelikte oldu. Son dönemde hangi Avrupalı heyetle görüştüsek onlar mülteci sorununu öne çıkarttıkça, biz Türkiye'nin AB üyelik sürecini öne çıkartarak ilişkilerde eksen kaymasını önlemeye çalıştık.

Mülteci sorunu ne sadece AB'nin ne de sadece Türkiye'nin başa çıkabilecekleri, bütünüyle küresel olan ve ancak kaynak ülkelerdeki insanları göçe iten savaş, baskı ve yoksulluk gibi etkenlerin ortadan kalkması ile çözülebilecek bir sorundur. Bu gerçekleşmedikçe ve sorunun kaynağı yerine sonuçlarıyla mücadele edildikçe insanların siyasal mülteciye ya da ekonomik göçmene dönüşümü artarak sürecektir. Eski siyasal zihniyetle, eski sistem için de bu yeni sorun çözülemez. Avrupa sürekli yeni göç ve diğer istikrarsızlık dalgalarına maruz kalır. Hepimiz kaybederiz.

Değerli Konuklar,

Gerek Euro, gerekse Schengen krizlerinin ortak yönleri bulunuyor. Euro'yu mali birlik yönünde güçlendirecek ekonomi politikaları

üye ülkeler nezdinde yeterli destek bulamıyor ve farklı yönde popülist tepkilerle karşılaşılıyor. Aynı şekilde Schengen sorununun da etik, adil ve kapsayıcı çözümünün toplumsal desteği zayıfken, getirilen öneriler de Avrupa değerlerini tahrip ediyor. Daha birleştirici politikalar, daha fazla ayrışmacı tepkilerle karşılaşılıyor.

Avrupa'nın bugün birçok yapısal sorunu var. Avrupa aynı zamanda bu sorunları aşabilecek tarihsel, siyasal, sosyal, kültürel ve kurumsal birikime de sahip.

Diğer yandan Türkiye'nin AB üyeliğine karşı çıkanların en önemli tezlerinden biri AB'nin istikrarsız ve güvensiz bir Orta Doğu ile komşu olma riskiydi. Son yıllarda görüldü ki Türkiye'nin AB'nin dışında bırakılması bu korkuya bir çare değil. Orta Doğu'da yaşanan ve radikalizmi tetikleyen çözümsüz sorunlar nasıl bizi etkiliyorsa AB'yi de aynı şekilde etkiliyor. Mülteci krizinin ötesinde bu etkiyi Charlie Hebdo ve Paris saldırıları, diğer yanda da Ankara, Suruç, Sultanahmet katliamları ve benzeri acı olaylarda gördük.

AB'nin sorunları ve geleceği üzerine Türkiye'ninkiler kadar kafa yormamızın temel nedeni geleceğimizi ortak görmemizden ileri geliyor. AB ile sadece çıkarlarımız değil, başa çıkmaya çalıştığımız sorunlar da ortaktır. Bunlarla mücadele edebilmenin en iyi yolu ise AB'nin içinde demokratik, laik bir hukuk devleti olan, ortak değerlere sahip bir Türkiye'dir.

AB'nin Türkiye'yi dışarıda bırakmasının maliyeti iki taraf için de yüksek oldu. Türkiye'de reform süreci ve transatlantik aidiyet zayıflarken, AB küresel sorunlara etkin müdahale kapasitesi ve çevresine yönelik dönüştürücü yumuşak gücünden kaybetti. Türkiyesiz bir AB'nin bu bölgeye yönelik ortak bir dış politika geliştirmesi ve uygulaması çok zor. Bunlardan daha önemlisi karşılıklı güven erozyona uğradı. Bu yüzden de mülteci sorununun çözümü için yürütülen son görüşmeler etik yönü olmayan insan ve para pazarlıkları gibi algılanıyor. Bu güvenin yeniden tesisi önümüzdeki dönem ilişkilerimiz açısından belirleyici bir etken olacak.

Biz TÜSİAD olarak AB üyelik hedefinin her zaman arkasında durduk, itici gücü olduk. Bu rolümüzü kararlılıkla sürdüreceğiz. Türkiye açısından yapılması gereken de, AB'nin kriz sonrası yapılanmasına katkıda bulunmak üzere çalışmalarını sıklaştırması ve Kıbrıs sorununda çözüm sürecini desteklemektir.

Her iki tarafın da üyelik sürecinden kazanacakları gerçeği iki tarafta da cesur bir kamuoyu ile iletişim konusu olmalı. Paris Bosphorus Enstitüsü'nün Avrupa ve Fransa'daki işlevi bu açıdan da son derece önem taşıyor.

Verimli, yaratıcı, yenilikçi bir seminer diliyor, teşekkürlerimi sunuyorum.